

JOHN GRISHAM

ZIUA
RĂZBUNĂRII

Traducere din limba engleză
GABRIEL STOIAN

GRISHAM, JOHN

Ziua răzbunării / John Grisham ; trad. din lb. engleză: Gabriel Stoian. -

București : RAO Distribuție, 2019

ISBN 978-606-006-277-6

I. Stoian, Gabriel (trad.)

821.111

RAO Distribuție
Str. Bărgăului nr. 9-11, sect.1, București, România
www.raobooks.com
www.rao.ro

JOHN GRISHAM
The Reckoning
Copyright © 2018 by Belfry Holdings, Inc.
Toate drepturile rezervate

© RAO Distribuție, 2019
Pentru versiunea în limba română

2019

ISBN 978-606-006-277-6

PARTEA ÎNTÂI — — — CRIMA

CAPITOLUL 1

Într-o dimineață friguroasă de la începutul lunii octombrie 1946, Pete Banning s-a trezit înainte de răsăritul soarelui, fără chef să se mai culce din nou. Privind spre tavanul întunecat, a rămas multă vreme în mijlocul patului și s-a întrebat pentru a mia oară dacă avea curajul necesar. În cele din urmă, când primele raze de soare ale zorilor s-au strecurat pe fereastră, a acceptat cu un aer solemn realitatea că sosise vremea de a ucide. Necesitatea de a trece la fapte devenise atât de copleșitoare, încât nu putea continua să respecte rutina dimineții. Nu putea rămâne același om decât după ce comitea fapta. Planificarea era simplă, însă greu de imaginat. Șocul provocat de crimă avea să persiste decenii și să schimbe viețile celor pe care îi iubea, dar și pe ale multora la care nu ținea. Notorietatea avea să dea naștere unei legende, deși el nu-și dorea să devină faimos. Sigur, potrivit caracterului său, ar fi vrut să nu atragă deloc atenția, însă acest lucru nu era posibil. Nu avea de ales. Adevărul i se revelase treptat, iar după ce îl înțelesese pe deplin, crima devenise la fel de inevitabilă ca și răsăritul soarelui.

Ca întotdeauna, s-a îmbrăcat fără grabă, pentru că piciorul rănit în război îi era înțepenit și îl durea după noaptea petrecută în pat, apoi a mers prin casa cufundată în întuneric spre bucătărie, unde a aprins un bec slab și a pus de cafea. Pe când cafeaua fierbea, a rămas drept ca un stâlp lângă masa pentru micul dejun, cu mâinile împreunate la ceafă, apoi și-a îndoit cu grijă ambii genunchi. A

făcut o grimasă când durerea a pornit dinspre coapse spre glezne, dar a rămas în acea poziție de genuflexiune vreme de zece secunde. S-a relaxat, apoi a procedat la fel de câteva ori, lăsându-se de fiecare dată tot mai jos. În piciorul stâng avea tije metalice, iar în cel drept, un șrapnel.

Și-a turnat cafeaua, a adăugat lapte și zahăr, apoi a ieșit afară, pe veranda din spate, unde a rămas lângă trepte și a contemplat pământul pe care îl avea. Soarele apărea dinspre est, iar o lumină gălbuie cădea peste marea de alb. Câmpurile erau pline de bumbacul alb ca zăpada, iar Pete nu putea decât să zâmbească de fiecare dată când se gândea la recolta-record. Însă în ziua aceea nu aveau să apară zâmbete, ci doar lacrimi – și încă multe. Însă renunțarea la crimă ar fi însemnat un act de lașitate, ceva de neconceput pentru el. A sorbit din cafea și a admirat pământurile ce îi aparțineau, simțindu-se liniștit grație siguranței pe care i-o ofereau. Sub pătura de alb se afla un strat de pământ negru și bogat, care aparținuse familiei Banning vreme de peste o sută de ani. Cei în drept urmau să îl smulgă de acolo și probabil să îl execute, însă pământul lui avea să dăinuie pe veci și să îi sprijine familia.

Mack, ogarul lui pătat, s-a trezit și i s-a alăturat pe verandă. Pete i-a vorbit și l-a mângâiat pe cap.

Capsulele plantelor de bumbac plesneau și așteptau să fie culese, astfel că, foarte curând, echipe de oameni aveau să le încarce în căruțe pentru a fi transportate departe. Când era mic, Pete călătorea în căruțe cu negrii, târând sacii cu bumbac douăsprezece ore pe zi. Oamenii familiei Banning erau fermieri și latifundiari, dar și oameni muncitori, nu doar plantatori moderni, ducând o viață decadentă ce le era accesibilă doar prin sudoarea altora.

Sorbind din cafea, a urmărit zăpada căzută ce devenea tot mai albă pe măsură ce se însenina cerul. În depărtare, dincolo de staulul vitelor și de adăpostul păsărilor, a auzit vocile negrilor care se strângeau la șopronul tractoarelor, pregătindu-se pentru încă o zi lungă de muncă. Femei și bărbați, oameni pe care îi cunoștea de o viață, muncitori săraci lipiți de pământului, ai căror strămoși truseră pe aceleași pământuri de un veac. Ce avea să se întâmple cu ei după

Re crimă? Nimic, de fapt! Supraviețuiseră cu puține resurse și nu știau să facă altceva. A doua zi aveau să se strângă într-o tăcere uimită, în același timp și în același loc, și să șoptească în preajma unui foc; apoi aveau să se îndrepte spre câmpuri, îngrijorați, neîndoindu-se, dar la fel de dornici să își continue truda și să își primească salariile. Culegerea bumbacului avea să continue, la fel de netulburată și de abundentă.

Și-a terminat cafeaua, apoi a așezat ceașca pe balustrada verandei și și-a aprins o țigară. S-a gândit la copiii lui. Joel era în ultimul an la Universitatea Vanderbilt, iar Stella era în anul doi la Hollins. Se simțea recunoscător pentru că ei se aflau atât de departe. Aproape că le putea simți teama și rușinea pentru faptul că tatăl lor era întemnițat, însă era încredințat că aveau să supraviețuiască, la fel ca lucrătorii de pe terenurile lui. Erau inteligenți și se adaptau ușor, iar proprietatea avea să le revină tot lor. Aveau să își încheie studiile, să se căsătorească avantajos și să prospere.

Trăgând din țigară, și-a ridicat cana cu cafea, a revenit în bucătărie și s-a dus spre telefon ca să o sune pe Florry, sora lui. Era miercuri, ziua în care se întâlneau pentru a lua micul dejun împreună, așa că i-a confirmat că va ajunge la ea foarte curând. A scurs zațul din cană, și-a mai aprins o țigară, apoi și-a luat jacheta de lucru din cuierul de lângă ușă. Împreună cu Mack, a traversat curtea din spate către drumul care ducea dincolo de grădina în care Nineva și Amos cultivau suficiente legume cât să îi hrănească pe membrii familiei Banning – și nu numai. A trecut pe lângă grajdul vitelor și l-a auzit pe Amos vorbindu-le vacilor în timp ce se pregătea să le mulgă. Pete l-a salutat, apoi au discutat puțin despre un grăsun care trebuia ales spre sacrificare în sâmbăta următoare.

A continuat să meargă fără să schiopăteze, deși îl dureau piciorul. La garajul pentru tractoare, negrii se adunaseră în jurul unei gropi în care ardea un foc și se tachinau unul pe altul, sorbind cafea din căni din cositor. Cu toții au amuțit când l-au văzut. Câțiva dintre ei i-au spus: „Neața, domnule Banning“, iar el le-a răspuns. Oamenii aceia purtau salopete vechi și murdare, iar femeile lor, rochii lungi și pălării din pai. Nimeni nu purta încălțări. Copiii și adolescenții

stăteau în apropierea unei căruțe, ghemuiți sub o pătură, cu ochii cârpiți de somn și cu fețele solemne, îngroziți de încă o zi de cules bumbac.

Pe proprietatea Banning exista o școală pentru negri, a cărei înființare fusese posibilă prin generozitatea unui evreu bogat din Chicago; iar tatăl lui Pete dăduse îndeajuns de mulți bani pentru a o vedea ridicată. Familia Banning insistase ca toți copiii negri de pe proprietatea lor să meargă la școală cel puțin până în clasa a opta. Însă în luna octombrie, când nu conta nimic în afară de culegerea bumbacului, școala era închisă, iar elevii ei se aflau cu toții pe câmp.

Pete a vorbit cu glas scăzut cu Buford, șeful de echipă alb. Au discutat despre vreme, despre cantitatea de bumbac recoltată în ziua precedentă și despre prețul lui la bursa de mărfuri din Memphis. În perioada recoltării nu existau niciodată suficient de mulți culegători, iar Buford aștepta un grup de lucrători albi care urmau să vină cu un camion de la Tupelo. Îi așteptase să vină în ziua precedentă, dar ei nu apăruseră. Se zvonea că un fermier aflat la câțiva kilometri depărtare le oferea un cent sau doi în plus pe kilogram, însă astfel de știri erau deseori lipsite de temei în perioada recoltării. Echipele de culegători munceau din greu o zi, pentru a dispărea în următoarea, însă apoi reveneau, în funcție de fluctuațiile prețului. Cu toate acestea, negrii nu aveau posibilitatea de a se tocmi, astfel că se știa că familia Banning îi plătea pe toți la fel.

Motoarele celor două tractoare John Deere au pufnit, căpătând viață, iar lucrătorii s-au urcat în remorcă. Pete i-a urmărit în timp ce dispăreau, îndepărtându-se prin zăpada căzută.

Și-a aprins încă o țigară și a pornit alături de Mack dincolo de magazie, ajungând pe un drum de pământ bătătorit. Florry locuia la un kilometru și jumătate distanță în partea ei de teren, iar în ultimul timp Pete se ducea până acolo pe jos. Efortul era chinuitor, dar doctorii îi spusese că plimbările lungi aveau să îi întărească până la urmă picioarele și că, într-o bună zi, durerile aveau să se reducă. Se îndoia de asta și acceptase realitatea că urma să aibă dureri arzătoare în ambele picioare toată viața, socotindu-se fericit

Rea mai trăia. Cândva fusese dat drept mort și chiar ajunsese aproape de moarte, astfel că socotea un dar fiecare zi pe care o mai trăia.

Asta până atunci. Ziua aceea urma să fie ultima zi a vieții așa cum o știa el, dar acceptase ideea. Nu avea de ales.

★

Florry locuia într-o casă pe care o construisese după moartea mamei ei, care îi lăsase moștenire terenul. Era poetesă și nu manifesta niciun interes față de agricultură, dar era preocupată în mod deosebit de veniturile pe care i le aducea aceasta. Partea ei de teren avea aproape 260 de hectare, fiind la fel de fertilă ca și aceea a lui Pete, și i-o dădea în arendă acestuia pentru jumătate din profit. Era o înțelegere consfințită printr-o simplă strângere de mână, devenind la fel de bătută în cuie ca un contract cuprinzând zeci de pagini, căci se baza pe o încredere reciprocă solidă.

Când Pete a sosit, ea se afla în curtea din spate, plimbându-se prin aviariul ei, făcut din plasă deasă. Le vorbea și le dădea de mâncare numeroșilor papagali de diferite specii și tucanilor. Alături de raiul acelor păsări exista o poiată în care avea vreo douăsprezece găini. Cei doi câini golden retriever stăteau întinși pe iarbă, urmărind activitatea ei fără să manifeste vreun interes față de păsările exotice. Casa ei era plină de pisici, creaturi pe care Pete și câinii nu le prea agreau.

Făcând semn spre un loc de pe veranda din față, i-a spus lui Mack să stea acolo, după care a intrat în casă. Marietta era ocupată la bucătărie, iar casa mirosea a bacon prăjit și a chifle din mălai. După ce i-a spus bună dimineată, s-a așezat la masă pentru a lua micul dejun. Femeia i-a turnat cafea, iar el s-a apucat să citească ziarul de dimineață din Tupelo. Pe fonograful din camera de zi, o soprană se văicărea într-o suferință tipică pentru muzica de operă. Pete se întreba câți alți oameni din comitatul Ford mai ascultau așa ceva.

După ce a terminat de îngrijit păsările, Florry a intrat pe ușa din spate, l-a salutat pe fratele ei și s-a așezat în fața lui. Nu s-au îmbrățișat și nu s-au arătat afectuoși în vreun fel. Cei din neamul Banning erau socotiți, de către cei care îi cunoșteau, reci și distanți, lipsiți de căldură și exprimându-și rareori emoțiile. Acest lucru era adevărat, însă doar pentru că, pur și simplu, așa fuseseră crescuți.

Florry avea patruzeci și opt de ani și supraviețuise unui mariaj scurt și nefericit din tinerețe. Era una dintre puținele femei divorțate din comitat și de aceea era desconsiderată, de parcă ar fi fost cumva demnă de dispreț și probabil imorală. Dar ei nu-i păsa. Avea puțini prieteni și își părăsea rareori proprietatea. Pe la spate i se spunea Doamna Păsărilor, și nu pe un ton tocmai afectuos.

Marietta le-a servit o omletă consistentă cu roșii și spanac, chifle din mălai scăldate în unt, bacon și gem de căpșuni. În afară de cafea, zahăr și sare, tot ce se afla pe masă provenea de pe pământurile lor.

— Ieri am primit o scrisoare de la Stella, a spus Florry. Pare să se descurce bine, dar întâmpină probleme cu matematica. Preferă literatura și istoria. Seamănă mult cu mine.

Copiii lui Pete trebuiau să îi scrie cel puțin o dată pe săptămână mătușii lor, care, la rândul ei, le scria cel puțin de două ori pe săptămână. Pete nu se omora cu scrisul, așa că le spusese să nu se deranjeze trimițându-i scrisori. Cu toate acestea, corespondența cu mătușa lor era o cerință strictă.

— N-am mai primit vești de la Joel, a spus ea apoi.

— Sunt sigur că e ocupat, a răspuns Pete în timp ce întorcea o pagină a ziarului. Se mai întâlnește cu fata aceea?

— Cred că da. E mult prea tânăr ca să se îndrăgostească. Pete, ar trebui să stai de vorbă cu el.

— N-o să mă asculte, a zis Pete luând o bucată de omletă. Vreau doar să absolve mai repede. M-am săturat să tot plătesc taxe școlare.

— Cred că merge bine culesul, a răspuns ea, abia atingându-se de mâncare.

— Ar putea fi mai bine, numai că ieri prețul a scăzut din nou. Anul ăsta e prea mult bumbac.

– Prețul urcă și coboară, nu? Când prețul crește, nu e destul bumbac, iar când scade, e prea mult. Oricum ar fi, nu e bine.

– Așa zic și eu.

Cochetase cu ideea de a o avertiza pe sora lui în legătură cu ceea ce avea să se întâmple, însă ea ar fi reacționat exagerat, l-ar fi rugat să nu facă așa ceva, ar fi devenit isterică și s-ar fi certat, lucru pe care nu-l mai făcuseră de ani întregi. Crima avea să îi schimbe viața în mod radical și, pe de o parte, îi era milă de ea și se simțea dator să îi explice. Pe de altă parte însă, Pete știa că nu era ceva ce putea fi explicat, iar încercarea de a o face nu ar fi slujit la nimic.

Gândul că acela era probabil ultimul mic dejun împreună era greu de înțeles, dar cele mai multe lucruri din acea dimineață se întâmplau pentru ultima oară.

Preț de câteva minute, s-au văzut siliți să discute despre vreme. Potrivit almanahului, următoarele două săptămâni aveau să fie reci și uscate, perfecte pentru recoltare. Pete și-a exprimat îngrijorarea în legătură cu lipsa culegătorilor, iar ea i-a amintit că asta era o problemă obișnuită în acel sezon. Adevărat, cu o săptămână în urmă, la micul dejun, el se plânsese de lipsa lucrătorilor sezonieri.

Pete nu a ținut să zăbovească foarte mult la masă, mai ales în acea zi groaznică. În timpul războiului, răbdase deseori de foame și știa cât de puțin avea nevoie organismul uman ca să supraviețuiască. Trupul firav îl ajuta să nu își solicite picioarele prea mult.

A mestecat o bucățică de bacon, a sorbit din cafea, a mai întors o pagină de ziar și a ascultat-o pe Florry povestind despre un văr care murise la nouăzeci de ani, prea curând, după părerea ei. Și el se gândea la moarte, așa că s-a întrebat ce avea să se scrie în ziarul din Tupelo despre el, în zilele următoare. Aveau să existe povești – și încă o mulțime –, dar el nu dorea să atragă atenția. Era însă ceva inevitabil și se temea de lucruri senzaționale.

- Nu prea ți-e foame, a spus ea apoi. Și pari slăbit.
- Nu prea am poftă de mâncare, i-a răspuns el.
- Cât de mult fumezi?
- Cât de mult vreau.

Pete avea patruzeci și trei de ani și, cel puțin după părerea ei, părea mai vârstnic.

Părul începuse să îi încărunească deasupra urechilor, iar pe frunte i se formaseră riduri lungi. Soldatul tânăr și galant care plecase la război îmbătrânea prea repede. Îl apăsau amintirile și greutatea, dar le păstra pentru sine. Ororile prin care trecuse nu aveau să fie discutate niciodată, cel puțin nu de el.

O dată pe lună se silea să o întrebe ce poezii mai scrisese. În ultimii zece ani, câteva, nu multe, îi fuseseră publicate în reviste literare obscure. În ciuda lipsei succesului, nimic nu îi plăcea mai mult decât să îi plictisească pe fratele ei, pe copiii lui și pe puținii ei prieteni cu ultimele noutăți din cariera ei. Era în stare să sporovăiască la nesfârșit despre „proiecte” sau despre anumiți editori cărora le plăceau poeziile ei, dar nu le puteau găsi loc în reviste, sau despre scrisorile primite de la admiratori din întreaga lume. Admiratorii ei nu erau chiar atât de mulți, iar Pete bănuia că scrisoarea trimisă de cine știe ce suflet răcit din Noua Zeelandă în urmă cu trei ani era singura care avusese un timbru din afara țării.

El nu citea poezii, iar după ce fusese obligat să le parcurgă pe ale lui Florry, jurase să nu se mai atingă de așa ceva. Prefera romanele, îndeosebi pe cele ale scriitorilor din sud, mai ales pe ale lui William Faulkner, pe care îl cunoscuse înainte de război la un cocktail din Oxford.

Dimineața aceea nu era propice pentru a discuta despre poezie. Se confrunta cu o misiune urâtă și trebuia să comită o faptă monstruoasă, care nu mai putea fi evitată sau amânată.

După ce a mâncat puțin, și-a împins farfuria deoparte, apoi și-a terminat cafeaua.

– Întotdeauna o plăcere, a spus el zâmbind în timp ce se ridica.

I-a mulțumit Mariettei, și-a îmbrăcat jacheta căptușită, apoi a plecat. Mack îl aștepta pe treptele din fața casei. Aflată pe verandă, Florry i-a spus la revedere, iar el s-a îndepărtat fluturând o mână, fără să se întoarcă.

Revenit pe drumul nepavat, a lungit pasul și a alungat amorțeala provocată de șederea pe scaun vreme de jumătate de oră. Soarele se

ridicase pe cer, făcând picăturile de rouă să se evapore, și peste tot în jur capsulele mari și pline de bumbac stăteau aplecate pe tije, implorând să fie culese. A continuat să meargă – un om solitar, ale cărui zile erau numărate.

★

Nineva era în bucătărie, lângă soba cu gaz, și pregătea ultimele roșii pentru conserve. După ce i-a spus bună dimineța și și-a mai turnat cafea, a plecat cu cana în birou, unde s-a așezat la masă ca să aranjeze hârtiile. Toate facturile erau plătite. Toate conturile erau la zi, în ordine. Avizele de confirmare ale băncilor arătau că avea suficiente lichidități. I-a scris apoi o scrisoare de o pagină soției, a completat adresa și a lipit un timbru pe plic. A așezat carnetul de cecuri și câteva dosare în geanta diplomat, pe care a lăsat-o lângă birou. Din sertarul de jos și-a scos revolverul Colt de calibrul 12 mm, l-a verificat pentru a se asigura că în butoiș erau șase cartușe și l-a vârat într-un buzunar al jachetei.

La ora opt i-a spus Ninevei că pleacă în oraș și a întrebat-o dacă avea nevoie de ceva. Ea i-a spus că nu, iar el a coborât de pe veranda din față avându-l pe Mack în urmă. A deschis portiera noii camionete Ford, model 1946, iar câinele a sărit pe scaunul din dreapta șoferului. Mack rata rareori o plimbare până în oraș, iar ziua aceea nu avea să fie altfel, cel puțin nu pentru câine.

Casa Banning, construită în stilul Renașterii Coloniale de părinții lui înainte de crahul din 1929, era situată pe Autostrada 18, la sud de Clanton. Drumul de țară fusese pavat în anul precedent, cu bani federali. Localnicii considerau că Pete își folosisese influența pentru a asigura finanțarea, dar nu era adevărat.

Clanton era la șase kilometri și jumătate depărtare și, ca întotdeauna, Pete a condus încet. Nu era trafic, cu excepția câte unei remorci tractate de un catâr, încărcată cu bumbac, îndreptându-se spre locul în care se realiza egrenarea. Unii dintre fermierii mai înstăriți din comitat, precum Pete, dețineau tractoare,

dar pentru mai toate transporturile se folosea tracțiunea animală, la fel ca și pentru arat și plantat. Iar bumbacul era recoltat manual. Corporațiile John Deere și International Harvester se străduiau să perfecționeze culegătoare mecanizate care urmau să înlocuiască munca manuală, însă Pete se îndoia că aveau să reușească. Oricum, nu avea importanță. Nimic nu mai conta în afară de ceea ce avea de făcut acum.

Fibre de bumbac picate din remorci aveau acostamentul drumului. Doi băieți negri, cu ochii cârpiți de somn, își făceau de lucru pe un câmp din apropierea drumului și i-au făcut semne cu mâna, admirând camioneta lui, unul dintre cele două Forduri noi din comitat. Pete nu le-a răspuns. Și-a aprins o țigară și i-a spus ceva lui Mack în momentul în care au intrat în oraș.

Ajuns lângă piața tribunalului, a parcat în fața oficiului poștal și a urmărit traficul pietonal. Dorea să evite oamenii pe care îi cunoștea sau pe cei care l-ar fi putut recunoaște, deoarece, după crimă, orice martor ar fi putut oferi declarații banale precum: „L-am văzut și părea perfect normal“, iar alții ar fi putut spune: „L-am întâlnit la poștă și avea o privire ciudată“. După câte o tragedie, cei care aveau o cât de mică legătură cu ea obișnuiau să exagereze implicarea și importanța lor.

Pete a coborât din camionetă, s-a dus la cutia poștală și a pus în ea scrisoarea adresată soției. Din nou la volan, a dat roată tribunalului, care avea o peluză largă și umbrită de pavilioane, și în minte i-a venit o imagine a spectacolului pe care urma să îl reprezinte procesul lui. Aveau să îl aducă în cătușе? Jurații aveau să se arate compătitori? Prea multe întrebări care nu își găseau răspuns. A trecut apoi prin dreptul Tea Shoppe, unde avocații și bancherii se strâneau în fiecare dimineață pentru o cafea opărită și câțiva biscuiți cu lapte bătut, și s-a întrebat ce părere urmau să aibă aceștia despre crimă. Evita cafeneaua, deoarece el era fermier și avea vreme să flecărească pe teme minore.

N-aveau decât să vorbească. Nu se aștepta la compasiune, nici din partea lor, nici din partea altcuiva din comitat, dacă tot venea vorba de asta. Nu îl interesa compasiunea, nu dorea înțelegere și